СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 16. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 21 січня 1932. — VOL. XL. No. 16. Jersey City, N. J., Thursday, January 21, 1932. THREE CENTS.

ДОС ЗАІМЕНОВАНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ ФІНАНСОВОЇ КОРПОРАЦІЇ ВІДБУДОВИ

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер заіменував генерала Чарлза Доса, шикаґовського банкира, автора репараційного німецького пляну й американського амбасадора до Англії, президентом Фінансової Корпорації Відбудови, якій приділено капітал у сумі $2,000,000,000.

Отся корпорація буде затверджена конґресом у наступнім тижні.

Головою дирекції цеї корпорації заіменовано Юджіна Меєра, голову „Федерел Резерв Борд".

Фінансова Корпорація буде допомагати замороженим банкам, промисловим і торговельним інституціям у змаганнях ліквідації депресії.

СТИМСОН ПОЇДЕ ДО ЖЕНЕВИ.

ВАШИНҐТОН. — Головою американської делеґації до Женеви на конференцію в справі розброєння заіменовано секретаря стейту Стимсона, котрий виїде до Женеви з кінцем лютого.

Властиві функції голови делеґації буде виконувати Гю Ґібсон, американський амбасадор до Бельгії. Стимсон приїде до Женеви головно тому, щоби зустрінутися з Мек Донелдом, Лявалем, Діном Ґранді й Брінінґом і обговорити з ними неформально ріжні проблєми міжнародньої ваги.

ФРАНЦІЯ ЗАБИРАЄ ЗОЛОТО.

НЮ ЙОРК. — Банк Франції забирає від Федерел Резерв Бенк оф Ню Йорк приналежне йому золото на суму $125,000,000.

Отсей вивіз золота не матиме ніякого впливу на американську золоту резерву, яка виносила минулого тижня $4,457,000,000.

КОНҐРЕС І ПРЕЗИДЕНТ ЗА ОБНИЖЕННЯ ПЛАТЕНЬ.

ВАШИНҐТОН. — Многі сенатори і конґресмени є за зниження платень федеральних і стейтових урядовців, щоби в цей спосіб зрівноважити федеральний і стейтові буджети. Та в конґресі рознеслися чутки, що президент є проти такої знижки. Тимчасом показується, що президент не має нічого проти зниження платень.

Сенатор Бора проектує знижку від платень, які виносять понад $5,000 на рік. Його проект заощадив би податковцям річно яких $225,000,000.

ГУВЕР НЕ ДУЖЕ БОГАТИЙ.

ВАШИНҐТОН. — В палаті послів запитано, як богатим є президент Гувер. На це відповів міністер Вуд, що президент мав колись грубі міліони, але богато з того роздав, а тепер його маєток не виносить навіть одного міліона долярів.

ПОНАД 50,000 ЛЮДЕЙ ПРИ ІНАВҐУРАЦІЇ МУРА.

ТРЕНТОН. — З усіх місцевостей стейту поплили громади демократів до Трентону на інавґурацію нового ґовернора, Гери Мура, демократа. Отсе перший раз за останні 42 років відбулась інавґурація ґовернора, котрий вже сповняв раз такий уряд.

Ґовернор Мур заповів великі ощадности, зазначуючи, що обкроїть буджет до „самої кости". Заявився також за знесення прогибіції.

СУХІ ПРОТИ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНҐТОН. — Протисалунова Ліґа заявилася проти всіх кандидатів на президента, котрі не виступають з виразною сухою плятформою. З тої причини Ліґа поборюватиме не тільки Ал Смита, але й ґовернора Рузвелта, бо він виразно не заявився за вдержання прогибіції.

БРИЗБЕЙН ЗА РОДЖЕРСА.

НЮ ЙОРК. — Відомий публіцист, Артур Бризбейн, подякував „Ди Вічіта Бікон" за поставлення його кандидатом на президента. Але заявив, що у віці літаків найкраще надавався би на таке становище гуморист Вил Роджерс, котрий вічно літає.

Брисбейн каже, що він не знає, чи Роджерс був би саме добрим президентом, але зате певний, що був би ліпшим від нього.

КУЛИДЖ ПРО КРІЗУ.

НЮ ЙОРК. — Бувший президент Кулидж пише в „Америкен Меґезин" про теперішню крізу. Він каже, що годі за неї винувати уряд, банкирів, промисловців чи якісь особи, бо її появу спричинив загал. Ми всі, каже Кулидж, думали, що ми є більші й сильніші, ніж є ними в дійсности. Тому не треба літати попід хмари, а держатися тепер ближче землі. І не треба, каже далі Кулидж, нарікати, а треба далі працювати і щадити та мати віру, що все те лихо переборемо.

ЗАПОВІДАЄ ОБНИЖЕННЯ ТАРИФИ.

НЮ ЙОРК. — Британський ґенеральний конзуль, Джералд Кембел, заповів бизнесменам, що Велика Британія внедовзі приступить до зниження тарифи.

FLOGGING OF AN AMERICAN COST POLAND FOUR THOUSAND DOLLARS

DETROIT, MICH. — Justyn Fedoryshyn, of 13133 Moran Street, was notified by the Department of State, Washington, D. C., that the Polish Ambassador at Washington transmitted to the Department a check in the sum of $4,000 as compensation for unwarranted flogging.

Arrest and flogging of Mr. Fedoryshyn by Polish soldiery "pacifying" Ukrainians in Galicia was reported in an Associated Press dispatch by the New York Herald Tribune, of October 21, 1930. The American government was then reported as starting a "very careful" investigation into the case of that American citizen of Ukrainian origin.

Soon other papers confirmed the news of the flogging and of the investigation by the American Embassy at Warsaw.

On November 11, 1930, Mr. Fedoryshyn visited the office of the "Svoboda," the Ukrainian daily, Jersey City, N. J., and told the editors how he had been arrested by the Polish soldiery in his native village of Sernyky, in the district of Bibrka, Galicia, on October 9, 1930, and flogged with other Ukrainians under the pretext of stirring the village against the Polish government. The flogging was done without as much as a pretence of a trial.

On October 15, 1930, Mr. Fedoryshyn succeeded in reaching the American consulate at Warsaw and reporting his case to American Embassy. Through the intervention of the American representatives in Poland he succeeded in getting out of Poland.

Polish newspapers attempted to make Mr. Fedoryshyn into a dangerous character. The "Gazeta Poranna" of Lviv wrote of him under the following caption: "A Sabotagist Makes Use of Diplomatic Protection! A Member of the Ukrainian Military Organization Hides in American Embassy!"

Polish representatives to the United States attempted also to justify the brutal flogging of Mr. Fedoryshyn, but they were unable to prove their allegations. The Polish government had to settle the case, and in this way to admit indirectly that Polish soldiers had flogged brutally, illegally, and unjustly, and that the charges of terroristic activities used by the Polish official representatives to justify floggings by the Polish soldiery and police were mere fabrications.

In his letter, dated December 15, 1931, Mr. Green H. Hackworth, the Legal Adviser of the Department of State, wrote Mr. Fedoryshyn:

"By note dated December 11, 1931, the Polish Ambassador at this capital transmitted to the Department a check in the sum of $4,000 in settlement of your case. The Department has accepted this amount as complete satisfaction of its claim on your behalf for compensatory damages."

It is needless to add that Mr. Fedoryshyn is the only person of all those "pacified" by the Polish government to receive compensation for his injuries, and that he received it only because he was an American citizen. Other "pacified" Ukrainians, in whose flogging there was as much justice as in flogging of Mr. Fedoryshyn, received nothing as their rights were protected not by a powerful government but by the inactive League of Nations. Not even the families of about two dozen men who had been flogged to death or had died as a result of the injuries inflicted by the Polish soldiery received a penny of damages.

ЗНОВУ БУДЕ МІЖУСОБНА ВІЙНА.

В Пейпінґу (Китай) нема ні в кого сумніву, що з наступленням весни в Китаю почнеться знову міжусобна війна. Вже тепер викристалізовуються ворогуючі між собою ґрупи сторонників теперішнього уряду й сторонників ґенерала Кай-Шека, що уступив на домагання Нанкінців. Серед самих Нанкінців та в куомінтаґу також назріває розкол.

РОДИННА ТРАГЕДІЯ У ЛЬВОВІ.

Подружжа фризієрів Дікерів повернулося пізно з міста в ночі з 14. на 15 грудня до помешкання теслі Я. Гемерлінґа при вул. Артишівського ч. 4. Гемерлінґ говорив хвилину з Дікером, опісля пішли вони спати. Гемерлінґ почув, як Дікер обвинувачував жінку у зраді, а опісля стріл. Зірвався з ліжка й побачив, що Дікер держить ще в руці револьвер, а його дружина лежить закровавлена. Гемерлінґ відібрав Дікерові револьвер і телефонічно покликав поліцію. У ту хвилину Дікер прорізав кількома ударами ножа свій живіт у намірі самогубства. Лікар ствердив смерть Дікерової; важко раненого Дікера перевезли до лічниці.

КОМУНІСТИЧНІ ЗАВОРУШЕННЯ В ТЯГИНІ.

В Тягині (Бесарабія) були більші комуністичні заворушення. Два більші відділи комуністів старалися обсадити поліційну дирекцію та міську вязницю й освободити увязнених. Перед вязницею прийшло до боротьби. Тому, що комуністів було зпочатку далеко більше як поліції, то поліція забарикадувалася. Стрілянина тревала довший час. Вкінці прийшов більший відділ поліції і розігнав усіх розбурханих комуністів. Поліція арештувала поверх 100 осіб.

ЩЕ ПРО ВИСАДЖЕННЯ У ПОВІТРЯ МОСКОВСЬКОГО СОБОРУ.

Сповіщають з Москви, що підчас висадження в повітря Собору Спасителя перемінилися в румовища лише три стіни Собору, а одна стіна, на якій висів образ Преч. Діви, лишилася. Зробило це на віруючих Москалів сильне враження. Вони тепер говорять, що це є знак осудження вандальських учинків большевиків.

ВТОНУВ КОРАБЕЛЬ З 30 ПОДОРОЖНІМИ.

Недалеко німецької морської ліхтарні Гіндернес втонув німецький вантажний корабель. З 32 осіб залоги лише 6 осіб прибилися до берега на ратунковім човні, з того 4 особи померли по дорозі. Інші члени залоги втонули.

ЮВИЛЕЙ ПЕРШОГО ЧЕСЬКОГО ЧАСОПИСУ.

У біжучім році минає 335 літ від появи першого чеського часопису, котрий почав виходити у 1597 р. в Празі й був першою періодичною чеською публікацією. Зміст часопису не був занадто обємистий, але зате цінили його за ріжнородні вісти, які він приносив. Назва першого чеського часопису була: „Інтересні новини з цілого світа". Перше число має дату з вересня 1597. Видавцем його був знаний печатник з Праги, Данило Редльчанський, який одержав від цісаря Рудольфа спеціяльний привілей на це. Ця чеська ґазета є одним з перших часописів у світі.

З КРАЄВОЇ ХРОНІКИ.

У Суходолі, копичинецького повіту, вибухнула пожежа в Тимка Осідака й перекинулася дальше. Згоріло 15 хат, 21 клунь і 21 стаєн, збіжжя та худоба. Шкоди сягають 100,000 зол. — У Бориславі скінчили самогубством Петро Луців і його жінка Катерина — з нужди та голоду.

РУМУНІЯ АРЕШТУВАЛА 16 АГЕНТІВ МОСКВИ.

На грецькому кораблі, що зайшов до порту Констанца, арештовано кількох московських комуністів, які мали в свому посіданню від 2 до 5 міліонів долярів готівкою. Крім того арештовано ще кількох на терені Румунії, так, що загальна скількість арештованих виносить 16 осіб. Поліція заявляє, що ці аґенти підготовлювали замах на життя кількох румунських міністрів і бувшого премієра Маню. Думають також, що вони хотіли силою вивезти до Одеси бувшого царського посла в Росії, Покльовського-Козла, або вбити його.

ДОВГИ БОЛЬШЕВИКІВ.

Французький „Бюлетень Т-ва Економічного Знання" подає такі дані про задовження Совітів: Большевики винні Німеччині 287 міліонів долярів, Англії 100 міліонів, Злученим Державам Америки 30 міліонів, Польщі 30 міл., Італії 15 міл., Норвеґії 5 міл., іншим державам 25 міл. долярів. Це ще не всі довги большевиків, запевнює згаданий бюлетень.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ СЕЛЯН З БОЛЕХІВЩИНИ.

Дня 11 грудня м. р. видали присуд у процесі болехівських селян перед львівським судом. Василя Витвицького засудили за державну зраду на вісім літ тяжкої тюрми, а двох його товаришів на 2 роки тяжкої тюрми.

ГОНОРАР ПАРИСЬКОГО ХІРУРҐА.

Один з кращих париських хірургів виправив звихнену руку Ґольденберґа та виставив рахунок на 1,500 франків. Справу вирішує суд, бо Ґольденберґ заявив, що гонорар за дві хвилини праці трохи зависокий. Суддя покликав до слова судових знавців, щоби вони заявили, чи може добрий хірурґ домагатися такого високого гонорару.

РУЇНА РАДЯНСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ

НАЙБІЛЬШИЙ ЗАВОД СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИХ МАШИН ВИКОНАВ СВОЄ ЗАВДАННЯ ЛЕДВИ НА 55%.

МОСКВА (СССР). — Ґазета „Правда" нарешті підтверджує відомости про те, що недостача металю та інших матеріялів, які малиб радянські фабрики й заводи одержати для своєї продукції, дуже поважно стримали виробництво заводів і фабрик. У звязку з цим „Правда" подає дуже сумну картину того, що робиться на найбільшим у Росії заводі по виробі сільсько-господарських машин. Завод цей знаходиться в Ростові над Доном і зветься „Сельмаш".

Невиконання цим заводом завдання по пляні виробництва на 1931 рік на 45% привело до того, що за рік завод зробив боргу більше ніж 10 міліонів рублів. На снігу й на дощі знаходиться принаймні на 3 міліони рублів сирого матеріялу та нескінчених машин, що псуються, а тимчасом нема іншого матеріялу, потрібного для виробництва. Навіть ті машини сільсько-господарські, що були закінчені, не вивезено згідно з пляном із заводу через брак ваґонів і загальну руїну транспорту. Тому вони лишилися на заводі й також псуються, ржавіючи.

Коли така ситуація на заводі Сельмаш, яким найбільше опікується влада, то можна вже собі уявити, що робиться на тих заводах і фабриках, якими радянська влада опікується в меншій мірі. Руїну промисловости приписують, крім недостачі частин машин та металю, ще недостачі вугля та руїні транспорту.

ЛЯВАЛЬ НЕ ПІДЕ НА УСТУПКИ.

ПАРИЖ (Франція). — Премієр Ляваль заявив катеґорично в палаті послів, що Франція не згодиться на знесення німецьких репарацій і не буде домагатися зчеркнення міжнародніх боргів. Навпаки, Франція буде рішучо домагатися виконання всіх міжнародніх договорів, які дотепер істнують.

Щодо питання обеззброєння, то в цьому Франція також буде домагатися в першу черґу забезпечення, що всі міжнародні договори будуть виконані тими державами, які їх підписали. Також Франція раніше ніж рішиться на зменшення своєї армії, або обмеження зброєння, має отримати певні ґарантії своєї безпеки.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЄЗУЇТІВ В ЕСПАНІЇ ПРИПИНЕНО.

МАДРИД (Еспанія). — В поінформованих колах стало відомо, що президент републики вже підписав закон про розвязання в Еспанії чина Єзуїтів та про конфіскату всього їх майна разом з єзуїтськими монастирями та церквами. Всього майна має бути сконфісковано на користь держави на 30 міліонів долярів. Головний католицько-єзуїтський орґан в Еспанії, „Ель Дебате", замкнено з наказу міністра внутрішніх справ на неозначений час.

КИТАЙ ВИПОВІСТЬ ВІЙНУ ЯПОНІЇ.

НАНКІН (Китай). — Премієр-міністер Сун Фо заявив, що Китай стоїть на передодні зірвання дипльоматичних зносин з Японією. Він також сподівається, що Америка нарешті добється того, що Японія виконає міжнародні договори, які вона сама підписала, як наприклад, договір Келоґа та договір девятьох держав, що ґарантували недоторканість територій держав взагалі, а зокрема китайської.

Все більше поширюється чутка, що китайський уряд рішив арештувати бувшого імператора Китаю, Генри Пу Уая, котрий тепер жиє біля Порт Артура під охороною Японців. Кажуть, що він думає стати президентом незалежної манджурської републики.

МИКОЛА ПІШОВ СЛІДАМИ КАРОЛЯ.

ПАРИЖ (Франція). — Сюди приїхав зі своєю дружиною молодший брат румунського короля, Микола. Проти його подружа з дівчиною некоролівського роду протестував його брат, король Кароль, що сам жив у Парижі з румунською Жидівкою, лишивши свою дружину з королівського роду в Букарешті.

Микола каже, що його брат, хоч і король, не має права анулювати його шлюбу з дівчиною, яка тепер стала княгинею.

ДАЛІ АРЕШТУЮТЬ МОСКОВСЬКИХ АҐЕНТІВ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Слідство в справі арештованих московських аґентів, що приїхали до Констанци на грецькому кораблі з Царгороду, показує, що їх післала до Румунії Москва для орґанізації в Румунії нового діла на зразок кутеповського. Вони мали викрасти з Румунії одного лідера російських контр-революційних орґанізацій і перевести його до радянщини через Дністер, або через море, живого або мертвого.

На другому грецькому кораблі в Констанці також арештовано ще одного радянського аґента. Румунська поліція каже, що вона попала на слід широкої міжнародньої комуністично-терористичної орґанізації. Свої відомости поліція телеґрафічно передає також до столиць деяких інших держав.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВІ ПОЛЬСЬКІ КРУТІЙСТВА

Від довшого часу нічого не писала світова преса про змагання польського уряду до злагодження українсько-польського конфлікту. Польща „пацифікувала" собі Українців далі, переводжено далі арешти та побивано безборонних людей по тюрмах, держано їх місяцями без переслухання, а потім засуджувано на кари смерти чи довгі літа.

Та ненадійно наступила якась нова мётушня. Ось нова „гербатка" у львівського воєводи, а на ній д-р Назарук, Говикович і інші патентовані угодовці. Ось новий голос бувшого воєводи Борковського про те, що Українців в Польщі треба признати за осібний від польського нарід, що треба погодитися з їх назвою та з тим, що треба їм щось дати. І ось новий напад Назарука на тих, що посміли публично запитати його і його хлібодавця, себто епископа Хомишина, чого то вони їздили обидва до Варшави та про що конферували з польським урядом. Дісталося при тім і американській „Свободі", бо каже Назарук, що це вона добилася до впливу вже й у краю і тут руйнує вплив — епископа Хомишина, так як знищила вплив еп. Богачевського в Америці. Та поза цею лайкою Назарук таки не відповів, чого їздив до Варшави.

Та догадатися не важко. Цеж зближається сесія Лїґи Націй. Цеж треба Польщі дати якусь відповідь у справі „пацифікації" і вказати на те, що вона вже помирилася з Українцями без Лїґи, а при „гербатці" чи на конференції „сідоглавого" епископа Хомишина й „визначного діяча" д-ра Назарука з польськими міністрами у Варшаві. Цеж знаменитий матеріял для польської телеґрафічної аґенції, оті конференції і гербатки, бо вони улекшують роботу польському міністрови заграничних справ Залєському, коли такі вісти розходяться по світі. Саме для такої самої цілі розголошено тепер заяву польського міністерства внутрішніх справ, Перацького, про полекші для Українців. А замітне, хіба те, що навіть тепер, не то що не згадується нічого про автономію для Галичини, яку Польща зобовязана надати, а стверджується, що сам урядовий бльок не хоче навіть чути про якусь автономію. Маємо отже до діла з новими польськими крутійствами, обчисленими на хрунів або наївних „реалістів", котрі допомагають Польщі своїм „реалізмом" нищити перед світом ті здобутки, які осягнено нещасними жертвами польської „пацифікації".

БРАК ЗРІВНОВАЖЕННЯ В ПОЛЬЩІ ТА „ЗУЛЯ ХЦЕ КРУЛЯ"

(Оригінальний допис до „Свободи" зі Львова).

—o—

II.

Читачі мабуть знають уже про старання Пілсудського посадити свою власну династію на польськім престолі. Старання ті, на скільки грала тут ролю і покійна докторка Лівицька — покінчилася траґічно — для неї.

Але сама польська преса підносить цілком виразно, що такі старання про введення в Польщі монархії робляться, що вони вже далеко поступили наперед і що вони давно вже належать до плянів Пілсудського і його найближчого круга.

І так в „Курєрі львовськім" появився на ту власне тему допис з Варшави, котрий є такий інтересний, що ми його тут наводимо в дослівнім перекладі.

—o—

Хвилеву перерву в карному процесі проти берестейських вязнів (Лібермана, Вітоса, Керніка і тов.) використують варшавські дневники в цей спосіб, що обговорюють питання, получені власне з цим процесом.

Зосібна дуже інтересується загал питанням:

Чи буде в Польщі монархія, чи ні?

Іменно орґан французьких монархістів „Аксіон Франсез" доніс, що є вже визначений кандидат на польський престол, а то князь Микола, брат румунського короля Карла. Однакож цей французький часопис цілком не запалюється до введення в Польщі монархії, а то головно з цеї причини, що це сталося би власне тепер підчас пануючої „берестейської атмосфери".

Визначний французький письменник Бенвіль пише отже у тій „Аксіон Франсез":

„Берестейський процес починає викликувати майже всюди протести. Коли це має бути вступом до зміни режиму — то та зміна не відбувається в умовинах, котрі могли би викликати симпатичний настрій. Навпаки — багато обставин цього процесу викликують дуже сумне враження".

Уже по тих словах, висказаних Бонвілем, появились у французькій пресі нові сензаційні відомости.

Отце орґан високих французьких фінансових кругів — часопис **„Капіталь"** заявляє, що Польща переживає тепер таку глибоку **політичну крізу,** як колись переживала її Росія у хвилі вибуху світової війни, та що можна сподіватися в Польщі ще дуже драматичних подій.

Ті згадки французької преси викликують тимбільшу сензацію, що історичне пояснення до тих справ дає письмо сенатора **д-ра Моца,** члена хлопської партії „Визволене", прислане власне на руки предсідника суду в берестейській справі, Германовського.

У тому письмі читаємо між іншим таке:

„Кілька годин по виборі посла Дашинського на маршала польського сойму і по проваленню кандидатури проф. Бартля, попираного Пілсудським, зібралася ціла сметанка так званих „полковників", котрі почали обговорювати ту несподівану для них подію, що сойм станув окунем проти волі Пілсудського.

„Один з них, що тепер займає в державі дуже високе становище, сказав тоді таке: „Ми вже розбили ендеків (вшехполяків), то знищимо тепер і лівицю".

„Хотячи щонебудь зрозуміти у тім заколоті — пише дальше д-р Моц—постарався я про інформації в одного з найближчих довірників Пілсудського. Міг я це тим лекше зробити, що через 45 літ мого політичного життя стояв я дуже близько до демократичного і самостійницького табору, котрого духовим батьком є достойний сенатор Болеслав Лімановський, до котрого то табору належала довший час і так звана „ґрупа Пілсудчиків".

„Мою цікавість заспокоїв вповні п. Валерій Славек, котрий при обіді в присутности двох других осіб, майже в двогодинній промові вияснив мені цілі пануючої тепер диктатури.

„Найбільша частина цеї промови обговорювала доконечність зміни теперішнього державного устрою Польщі, а друга частина цеї промови відносилась до самої техніки того перевороту, отже, як він має бути виконаний.

„Славек сказав тоді менше більше таке:

„Щоби стати сильним „моцарством", мусить Польща якнайсильніше зціпити разом усі польські дільниці, (отже бувшу австрійську, російську та німецьку займанщину). Злука та однак не може бути довершена при теперішнім републиканськім устрою.

„Потреба іменно якогось символу, котрий би згуртував коло себе ріжнородні складові частини польської держави. Символом цим може бути лише монархія і тому наша внутрішня політика є під цю пору спрямована до введення монархії. В тій цілі мусить бути зломана всяка опозиція і опанована ціла адміністрація, а навіть суспільна і державна машина. І ми крок за кроком посуваємось у тому напрямі наперед".

„Три дороги ведуть до монархії. Про дві перші не буду тут говорити, бо вони є звязані, а радше були звязані, з фантастичними помислами, котрі, як і цілий ряд інших — цілком не вдалися.

„Зрештою п. Валерій Славек сам підніс, що дві перші комбінації можуть невдатися і тому задержався довше над третою, котра є певною та доведе до бажаної мети. Є вона оперта на опанованню за всяку ціну сойму і „розторощенню лівиці", як вже повище зазначено.

„Незадовго — сказав Славек — представимо соймови такий проєкт конституції, котрого він не буде міг приймити. Тоді розпічнемо з соймом гецу. Зробимо все, що лише лежить в нашій силі, щоби його скомпромітувати в очах суспільности, а то при помочи преси, зборів та публичних маніфестацій. Зорґанізуємо боївку, що дасться дуже легко зробити. Маємо й таких своїх послів (він навів навіть імена двох з них), котрі на наш приказ розпічнуть кождої хвилі бійку в соймі, з чого вивяжеться очевидно загальна авантура".

Показалося потім, що одну з таких авантур хотіли вже влаштувати разом з офіцирами, приведеними до сойму Пілсудським (30. жовтня 1929 р.) на чолі з Костеком Бернацьким, званим „вешателем".

„По кількох таких авантурах — казав дальше Славек — дійде публична опінія до такого напруження, що покажеться цілком природною поява полковника Веняви з його шволєферами і поліцією перед соймом. Сойм буде розвязаний, а за цей час поробимо найбільші старання, щоби провідників опозиції виарештувати, а їх мужів довіря зробити нешкідливими. А вибори будуть в цей спосіб переведені, що позискається три чверти більшости і введення монархії прийде з повною легкістю".

„Зміст цього викладу проломання опозиції повторив потім Славек у своїй звісній вічевій промові, в котрій вже виразно говорив про „ломання послам костей".

„Вислухавши викладу Славека про цей злочинний, а глибоко обдуманий плян я (д-р Моц) — тимбільше, що Славек цілком не зобовязав був мене до держання цього в тайні — постарався зараз познакомити з цим пляном цілий ряд політиків, з котрих кілька перейшло потім через Берестя, а тепер сидять на лаві обвинувачених.

„Та моя розмова зі Славеком була ще на початку 1928 р. і доказує, що арештування і знущання над послами в Берестю були постановлені „рішаючими чинниками" ще кілька років наперед.

„Що по стороні соймової опозиції не було ніякої конспірації („кновань") в цілі поваления пануючої системи — це зістало власне недавно стверджене підчас берестейського процесу двома свідками, бувшими премієрами. І так п. Бартель зізнав, що будучи премієром до цвітня 1930 року, не чув від підлягаючої йому поліції нічого про якінебудь революційні заговори.

„А коли маршала Пілсудського, на приказ котрого ті арештування були виконані, запитано про причину тих арештовань, то він, хотячи оплюгавити аештованих в очах загалу, заявив, що тут розходиться про кримінальні справи та інші якісь „свинства", але про ніякі революційні „кнованя" арештованих навіть не згадував.

„Заледви шість місяців минуло, як з визначним демократом та політиком еспанським Заморою можна було розмовляти лише через тюремні ґрати. Тепер має він зістати президентом еспанської републики. Не є виключене, що і котрийсь з послів, що сидять тепер на лаві обвинувачених в берестейськім процесі, також незадовго стане президентом польської републики.

„**Який би вирок у тій** справі **і не запав, то демократії** всіх **цивілізованих країв уже видали свій вирок".**

Ось так писав з Парижа польський сенатор д-р Моц до предсідника суду в берестейськім процесі.

Одночасно „Курєр варшавскі" доносить у телеґрамі з Букарешту, що тамошний апеляційний суд проголосив розвязання подружа князя Миколи, брата короля. В кругах букарештенських „вищих сфер" дуже інтересуються, яке становище займе сам князь Микола в справі свого розводу. (Зрештою йому сам король приказав податися до розводу). Кажуть, що князь Микола виїде тепер на якийсь час за границю.

Треба зрештою і те завважити, що князь Микола був перед кількома місяцями в Варшаві, і що по його повороті до Букарешту — виїхав незадовго потім і п. Пілсудський також до того міста.

Як той дивний **„збіг обставин"** так і наглий розвід князя Миколи з жінкою дають Варшавякам дуже багато до думання, а по варшавських кабаретах грімко тепер вигукують пісоньку „Зуля хце круля"!

Але заходить власне питання: хто то власне має бути тою Зулею? Отже не так тяжко догадатися.

Сам Пілсудський не може себе проголосити польським королем попросту тому, що не має — помимо ріжних старань — мужеського потомка.

Він отже старається посадити на польськім претолі румунського князя Миколу. А Микола має жінку і неодного хлопця зможе ще йому бузьок принести.

Коли вже Румун має засісти на польськім престолі — то чому не має взяти собі за жінку Польку, от хочби „дайми на то" — Вандечку, донечку п. Пілсудського? Вона ще дуже молоденька, але остаточно віддати її заміж за дозволом судових властей буде можна. А добруджанському бузькови можна буде на яких ще два роки відмовити віза на пашпорті до Польщі.

Так отже — коли „Зуля хце круля"! — то й буде його мати.

П. Пілсудському не буде то дуже подобатись роля тестя, але — Божеж мій! І тепер не є він президентом Польщі, ані навіть президентом міністрів — а чейже все мусить бути так, як він захоче. І за монархії так буде, і про це нема ні найменшого сумніву.

А щож на це ми, Українці?

А щож? Нічого! „Бавце сен, дзеці" — лише нас не займайте. Ми сараки вже якось дамо собі раду самі, а й американські браття не забудуть за нас...

Іван Горовенко.

Ярослав Гашек.

ВИБОРИ СТОРОЖА

Ми всі нетерпеливо ждали того засідання, бо на ньому мало рішатися питання, кому бути сільським сторожем. Усього вплинуло щось пятьсот прохань; колиж говорити мовою вчених, то пятьсот трицять одно прохання. Із тих, що бажали заняти це місце, половина покінчила правничий факультет, около сто прохань внесли такі, що покінчили фільософічний факультет, сорок девять прохань написали безробітні з ріжних учительських інститутів. Декотрі з прохачів покінчили торговельні академії і, вкінці, три прохання вплинули від людей, дуже добре відомих війтові, бо вони жили в нашім же селі. Це були Франц Качірек — пастух, Іван Коренарх — що жив на кінці села, та церковний сторож Подлох. Цей останній посварився із священиком, тому, що той останній не поділився з ним грішми, які дістав за похорон бабусі Швейцової, тай, крім того, в пиварні обіграв його на пять золотих.

Із усієї маси, що внесли подання, вибрали трох кандидатів, що жили в нашім селі. Інші подання ми продали крамареві Кравсові для завивання товарів. Він дав нам за це пять фляшок вина тай відтоді в ті прохання завивав закупки. Трапилося, що в прохання, яке кінчилося словами: „я обіцюю, що заслужу на Ваше довіря" загорталося смердючий сир, який купували, заки зайшли у пиварню, тому, що в тім сирі стільки перцю, що пиво потім здається смачніше. Пиво у нас привозять з Глубокого, — це дуже добре пиво, коли пити його розумно. Випеш десятий, одинацятий кухлик і потім так заговориш про політику, що приємно послухати. І не вспієш оглянутися, як заведуть бійку, тому що у нас нема людей з однаковими поглядами. Ми говоримо і про громадські справи, тому, що наш війт має свою пиварню. В тій пиварні ми і зібралися, як звичайно, на засідання громадської управи. Взагалі тут у нас відбуваються всі громадські збори. Кобочку пива. Насамперед бочжен з кандидатів поставив ку поставив кандидат Качірек. Коли ми про це дізналися, то якстій рішили, що обовязково його виберемо сторожем. Одначе таксамо вгостив і Коренарх, а після нього і церковний сторож Подлох. Нам голови пішли кругом; ми не знали, що діяти. Кожен з кандидатів купив однакову скількість пива й обійшов усіх членів сільської управи, а ми кожному обіцювали вибрати його сторожем. Потім сторож Подлох зарізав для нас свиню. Рівночасно з ним зарізали по свині й два інші кандидати — Качірек і Коренарх. Усі три старалися догодити нам, та, на жаль, ми мали місце лише для одного.

Ми не знали, що робити. Ніодин з трох кандидатів не мав ніякої переваги, тому треба було сподіватися, що засідання сільської управи в тій справі буде бурливе. Ввесь день ми, члени сільської управи, постили, щоби з більшим апетитом приступити до нищення свиней. Тимбільше, що від печені розходився приємний запах по всьому селі. Війт знайшовся в дуже скрутному положені. Він ходив від одного члена громадської управи до другого та говорив:

— Слово чести, дальше так не може бути. Я збожеволію. Колиб один з тих трох кандидатів був ледащо, тоді ми його просто виключили би зі спису й у нас лишилося би лише двох, а тоді одному з них булоб легко доказати, що він ні до чого не годиться. Ну, а що вони всі три однакові ледащо, то наше положення погане. Ми нічого не можемо закинути їм. Вони вгостили нас, поставили пиво; та все-одно — вони підляки і підкупити нас їм не вдасться.

Серед нас був один, називався Махлічек. Він чомусь відносився неприязно до нашого війта Балика. Всюди, де лише було можна, він старався заподіяти йому якусь неприємність. Раз, наприклад, він доніс на війта, нібито цей краде його снопи з поля. Ще трохи і справа опинилася би була перед судом. Щойно після того, як війт скреслив Махлічекові якийсь довг у пиварні, справа покінчилася мирно. Війт іще мусів йому при свідках обіцяти цілий тиждень дармом поїти його пивом. Самособою, Махлічек не позіхав і пив на ввесь рот. Відтоді між ним і нашим війтом почалося непримириме ворогування. Він отверто відгрожувався, що на засіданні громадської ради поставить війта у неприємне положення.

Вкінці ми зійшлися у салі засідань, сібто, як уже було сказано, у війтовій пиварні. Крім нас там сиділо кількох наших сусідів. Їм сказали, що й вони можуть брати участь у пирі, одначе в кухні, бо в пиварні відбуватимуться вибори сільського сторожа.

Насамперед подали зупу з вепровини, потім подали кроваву ковбасу та кишку-ліберку з капустою й бараболею (бараболю і капусту дав війт). Після того подали дриглі з трох свинячих голов, потім ковбасу з солониною і, вкінці, вепрову печеню з книдликами (книдлики дав війт). Потім, як ми випили першу барилку пива, ми приступили до нарад. Перший промовив війт. Він сказав, що жалує, що всі три кандидати варті один одного, що всі вони однакові ледащо та гульвіси, які висловили бажання охороняти громадський порядок, одначе громадська рада може вибрати з трох лише одного. Назвища їх: Коренарх, Канчірек і Подлох, і він просить, щоби вона встали, коли про них говорять.

Після нього прийшов до слова Махлічек. У своїй промові він дуже дивувався, чому війт не почав з другого кінця. Він не сказав, що сільський сторож передовсім повинен знати, що це таке справедливість і право та не повинен позволяти обиджувати себе при якихнебудь обставинах. Ось такий повинен бути справжній сторож! Потім, звернувшися до всіх трох кандидатів, він демаґоґічно озвався:

— Хлопці, ви повинні знати, що не легко дістати це місце, яке ви просите. Ви повинні бути рішучі та спосібні до всього. Коли навіть сам війт обидить вас на вашому будучому становищі, ви повинні показати, що не боїтеся нічого, бо ви будете звязані присягою. Ось тепер він говорив про вас, що ви ледащо. Докажіть же, що ви гідні заняти це становище. Качірек, дай війтови в пику!

Всі мовчки гляділи на Качірека. А той сидів, не ворушився, та придурковато всміхався.

Тоді Махлічек знову озвався:

— Подлох, дай війтови в пику!

Знову тишина. Подлох сидів біля Качірека й усміхнувся ще більше придуркувато.

Тоді Махлічек крикнув:

— Коренарх! Не бійся дай війтови в пику!

Коренарх підійшов до війта. Війт недовірчиво глядів на це все. Роздався лоскіт, війт упав з крісла.

Під грім оплесків Махлічек сказав:

— Сусіди! Ось цей підходячий, його ми повинні вибрати сільським сторожем! Хто за нього?

Усі дванацять членів підняли руки на знак згоди.

— Коренарх, так то ти вибраний сільським сторожем!— озвався війт.— А тепер я приказую тобі, як твій начальник, щоби ти дав Махлічекові два рази по зубах!

— Слухаю, пане війте! — відповів Коренарх і всмалив два рази поза вуха Махлічекові так, що його прийшлося потім відливати водою.

Так то Коренарх став нашим сільським сторожем.

Чоловік: Цілуєш мене лише тоді, коли потребуєш грошей.

Жінка: Абож то не є досить часто?

—o—

Малий хлопець до тітки: „Тітко, пощо ти сиплеш пудер на лице?

Тітка: „Щоби зробити себе гарною".

Хлопець: „А чомуж ти ще ніколи не зробила себе гарною? ....

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Н. К., Мілвокі, Віс. — Зміст надісланої Вами поезії дуже добрий. Віддаєте почування дуже гарно. Але не забувайте, що це має бути поезія, а тим самим відповідати точно тим вимогам, які до неї ставиться. Уживаєте виразів, яких літературна мова не допускає. І ритм та рим не дописують. Це міг би виправити поет, а в нас у редакції такого нема. Тому відкидаємо поезії, які треба справляти.

Громадянин. — Цікаве є те, що є в громаді, а не те, чого нема. І не те цікаве, що не робиться, а те, яку робите роботу.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Повідомлення Злучених А.-У. Організацій м. Филаделфії.

1) **Привитання бувшого британського посла Р. Сміта.**

Заходом Інституту Міжнародного Виховання в Ню Йорку обїжджає Злучені Держави б. посол британського парляменту, Р. Смит. Посол Смит відомий українському громадянству своїм мужним виступом в обороні українського населення в часі звісної пацифікації та підписом відозви до Ліги Націй в українській справі. Як визначний британський парляментарист він був секретарем британської групи в Міжпарляментарній Унії та приватним парляментарним секретарем секретаря заграничних справ в британськім робітничім уряді, премієра Мек Донелда.

Виїжджаючи в Америку з рядом лекцій на ріжні міжнародні теми, посол Смит виявив бажання ближче познакомитися з українською іміграцією та повідомити її про заходи парляментаристів Великої Британії в українській справі.

На запрошення Злучених Американсько-Українських Організацій м. Филаделфії посол Смит прибуде до Филаделфії в неділю, дня 31 січня, як гість нашої громади.

Для складення програми привитання Управа Злучених Організацій скликає представників всіх національних організацій м. Филаделфії й околиці, які бажають взяти участь в привитанню, на наради, які відбудуться в неділю, дня 24 січня, в годині 6. пополудні, в Домі Горожан при 847 Н. Френклин Ст. Окремих повідомлень на ці збори не висилається.

2) **Всенародні Збори та виклад посла Смита.**

З огляду на нову повінь арештів та засудів в старому краю та теперішнє засідання Ліги Націй, Злучені Організації запрошують все свідоме українське громадянство Филаделфії й околиці прибути масово на Всенародні Збори, які відбудуться в день приїзду посла Смита до Филаделфії, а саме в неділю, дня 31. січня с. р. Точний час буде подано пізніше. На цих зборах посол Смит виголосить реферат на тему: Велика Британія, Ліґа Націй та майбутність України (Great Britain, League of Nations and Future of Ukraine). На ці збори запрошується представників американської та чужинецької преси та представників культурних і наукових інституцій. Віримо, що український загал вповні зрозуміє вагу цих зборів для справи української пропаґанди та своїм масовим прибуттям на збори засвідчить перед британським парляментаристом і американськими культурними представниками нашу національну єдність. Зокрема прохаємо всі національні організації, членів і нечленів Злучених Організацій, вислати своїх представників на наради в неділю, дня 24 січня, бо на цих нарадах буде вирішена програма зборів та розділення праці.

Позамісцеві організації одержать всі інформації, коли звернуться на адресу:

United American Ukrainian Organization,
P. O. Box 282,
Philadelphia, Pa.

Управа Злучених А.-У. Організацій м. Филаделфії.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Бр. ім. М. Драгоманова, від. 181, повідомляє, що на річнім мітінгу 3-го січня вибрано слідуючий уряд на 1932 рік: Юрій Ясінчук, предс.; Петро Гречук, кас.; Стефан Шевчук, секр.; Іван Тич і Михайло Павлищин, контрольори; Лука Лада, надз. хорих; Иосиф Сосецький, дверник. — Микола Савка, секр.

УВАГА! ФІЛАДЕЛФІЯ І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СПІВ. ДРАМ. КРУЖОК ІМ. ЛИСЕНКА З ЧЕСТЕР, ПА.

:——::——: відограє :——::——:

ПЕРШИЙ РАЗ У ФІЛАДЕЛФІЇ

нову драму в 4. діях і 5 відслонах, зі співами і живим образом, С. Мусійчука

В БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ

В СУБОТУ, ДНЯ 23-ГО СІЧНЯ (JAN.) 1932 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ,

849. N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA

Початок точно в годині 8-мій ввечір. — Вступ 50 центів.

Українські Громадяни! Штука ся основана на тлі боротьби Українських Січових Стрільців з Ляхами 1928 року і в ній побачите живий образ того часу наших змагань за Волю. Бере участь 50 осіб. Режісер сам автор штуки. Вона грана вже по всій Америці, тому і нам, Філаделфійцям, треба конечно її побачити і піднестися на дусі. **Половину чистого доходу призначено на боеву акцію У. В. О.** 11,6

УВАГА! ТРОЙ, ВОДЕРВЛІТ, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА З ТРОЙ

:——::——: уряджує :——::——:

ПЕРШИЙ ЗИМОВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 23-ГО СІЧНЯ (JAN.) 1932 РОКУ

В ГАЛИ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИК. ГОРОЖ. КЛЮБУ,

5th AVENUE at 25th STREET, WATERVLIET, N. Y.

на який уклінно запрошує Українців з Трой, Водервліт, Олбані, Пітсфілд і з цілої околиці.

Перворядна музика. — Початок балю в годині 7.30 ввечір.

Гостей з Трой перевезе бос, який виїде зпід церки в годині 7-мій ввечір. 16

УВАГА! СІНҐАК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ КОМІТЕТУ БУДОВИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. ДОМУ В СЕЛІ КРАСНА, ПОВІТ КРОСНО

——— відбудуться ———

ДРУГИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 23-ГО СІЧНЯ (JAN.) 1932 РОКУ

В РУСКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

WOODHULL AVENUE, SINGAC, N. J.

Початок в годині 7.30 ввечір. — Вступ 35 центів.

Орхестра п. Майка з Пасейку, Н. Дж.

Проситься Українців всіх, односельчан місцевих і позамісцевих прибути на сей баль та весело забавитися. Дохід з балю призначений на будову Українського Народного Дому в селі Красна, повіт Кросно. За добру забаву ручить 16

Комітет.

КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

THE WEEK IN TEN MINUTES.

Seven hundred Philadelphia Ukrainians held a meeting of protest against Polish terrorism in the Ukraine, and urged that an international commission be set up, to investigate and report, with recommendation to the League of Nations.

(Philadelphia Record, Sunday, January 17, 1932).

——o——

700 HERE PROTEST POLISH 'TERRORISM.'

Ukrainian Society Asks Probe of 'Cruelty' in Eastern Galicia.

An international commission to investigate Poland's rule over the Ukraine was urged here yesterday by members of the Ukrainian-American colony.

More than 700 American citizens of Ukrainian descent met at Ukrainian Hall, 849 N. Franklin st., to protest alleged persecution of nationals by the Polish Government.

Resolutions adopted called for the proposed commission, "composed of representatives of the signatories of the Minorities Treaty of 1923 to investigate conditions in Polish prisons and Courts, and the methods of State police and Court officers of Eastern Galicia, and to make such recommendations to the League of Nations as are necessary to halt the reign of Polish terror."

Theodor J. Swystun, president of the Ukrainian Society, was chairman of the meeting. The speakers included Ivan Hrynyshyn, of Wilmington, and Omelan Reviuk, editor of Svoboda.

All accused the Polish Government of denying the Ukrainians "home rule and minority rights in language, education, cultural institutions and free exercise of religion; failing to establish autonomy in Eastern Galicia and organizing, under the pretext of pacification, wholesale terrorism of the Ukrainian populace, attacking 341 villages, beating and assaulting 1407 men and women and 93 children, flogging 17 persons to death and illegally jailing and executing many others."

(Philadelphia Record, January 11, 1932).

——o——

UKRAINIANS PROTEST.

Eight Speakers Describe Alleged Polish Terrorism and Outrages.

Resolutions demanding that the League of Nations take official cognizance of the continuance of Polish terrorism in Western Ukraine, and compel the Polish Government to desist from such outrages, and that the League protect the Ukrainians according to the Minorities Treaty of 1923 were passed yesterday at a mass meeting of American citizens of Ukrainian descent at Ukrainian Hall 849 North Franklin street.

Eight men addressed the meeting, giving an analysis of conditions in Western Ukraine, citing examples of maltreatment of prisoners and abolishion of civic rights. Among them were Ivan Hrynyshyn, of Wilmington, Omelan Reviuk, and Theodor J. Swystun, president of the Ukrainian Society.

(Philadelphia Inquirer, Philadelphia, Jan. 11, 1932).

——o——

UKRAINIAN JUNIOR CLUB GIVES PLAY IN CENTRAL FALLS.

Dancing Features Program.

Old-Fashioned Traditional Christmas observed by Local Residents.

A three-act play, entitled "Mother's Tears," was presented by members of the American Ukrainian Junior Club of Central Falls Sunday evening in Ukrainian Hall, Central street. The cast comprised adults and small children, the latter ranging from 6 to 15 years of age. They were all attired in attractive costumes.

The cast was as follows: Mother, Mrs. A. Kulcycki; her children, N. Kulcycki and H. Clemenchuk; caretaker, J. Clemenchuk; playboys, F. Been M. Moskaluk, J. Krawetz, S. Triska, H. Sozek, W. Clemenchuk and R. Mikityn; snowflakes, O. Mikityn, Q. Benn, L. Vasylew, S. Tityk, M. Kulcycki, O. Krawetz, H. Kaschizen, and A. Kaschizen; carolers, S. Boboroski, S. Clemenchuk, J. Krawetz, W. Krawetz, and H. Benn; wind, T. Wardyga, and frost, S. Lada.

The play which was under the direction of Mrs. C. Mikityn is an exact reproduction of actual happenings in Ukraine.

Supper Served to Members.

Following the dramatic presention, a supper was served to members of the cast, the club, and their guests. During the supper a group of singers rendered two Ukrainian Christmas carols. The singers were Stephen Wardyga, Julia Matkowska, Mary Melinic, Laura Halko, and Thomas Wardyga.

Following supper, the members exchanged gifts which were distributed by Stephen Wardyga, president of the club. A group of Ukrainian dancers from Crompton entertained with a number of old-fashioned Ukrainian dances. They were attired in Ukrainian costumes. Addresses by several members of the club also featured the program. Visitors were present from Pawtucket, Providence, and Crompton.

It was explained at the festival that the Ukrainian Christmas comes two weeks later than the Christmas customarily observed in America and that the Ukrainian residents here adhere to old traditions.

(The Pawtucket Times, Pawtucket, R. I., Jan. 12, 1932).

——o——

UKRAINIAN SONG, DANCE PROGRAM WILL USHER IN ARTS EXHIBIT.

The richness of Ukrainian folk lore in its development through the centuries will be depicted in a program of national songs and dances to be given Friday night in Sayre Hall of the Y. W. C. A. The program is planned in conjunction of Ukrainian fine and industrial arts which will open Tuesday in the Newark Museum under joint auspices of the Y. W. C. A. and a Ukrainian committee. The exhibit will be open to the public until the end of the month.

The program to be held in the Y. W. C. A. is the first effort of Ukrainians in this vicinity to acquaint the American people directly with the beauties of their national heritage, their songs and dances.

The choir of the First Ukrainian Presbyterian Church of Newark, 49 Beacon street, will furnish the musical portion of the program. The choir consists of forty singers, all of whom will appear in native costume. Professor George Kerichenko, choir leader, has been widely known as a musical director abroad. A group of Ukrainian boys and girls under leadership of John Zablotsky will present a program of their national folk dances.

The group known as the Ukrainian Committee of Newark, which is largely responsible for the program and exhibit, is anxious, it stated, to have Americans recall that "in southeastern Europe, on the north shore of the Black Sea, is a nation of about 40,000,000 Ukrainians having their own language, literature and culture, and glorious past."

"Rightly called the saviours of Europe and Christianity, they for more than 1,000 years repelled the onslaughts of invading Asiatic tribes and prevented them from entering Western Europe," the committee states further. "During these years they exhausted their strength and finally fell prey to their neighbors. Throughout years of suffering and hardships the Ukrainian have kept alive their poetic folk songs and native dances."

Among dances to be featured is the Cossack dance, a remnant of the war dances of other centuries, which is described as "an expression with strong, but aesthetic movements of the body." Another type is the Kolomyjka, a dance of the Carpathian Mountain highlanders, in which graceful movements of courting couples are imitated. These two types of dances will predominate.

The scope of the musical program will be broad, ranging from joy and exhilaration to deep melancholy. The costumes to be worn are colorful and authenthic, many having been made in the Ukraine. The dances and songs will be presented in their original forms, just as they have been in the Ukraine for generations.

(Newark Evening News, Saturday, January 16, 1932).

ПОЗІР! ТРЕНТОН, Н. ДЖ.!

УКР. ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛЮБ В ТРЕНТОН, Н. ДЖ. повідомляє всіх горожан, що

РІЧНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

В НЕДІЛЮ, 24. СІЧНЯ 1932 Р.

в годині 5-тій пополудни.

ПІД ЧИСЛОМ 331 SECOND STREET.

На порядку дневнім буде:

1. Справоздання Уряду з 1931 року.
2. Наради влаштовання в Трентон 50-літного ювилею Рідної Школи в Рідним Краю.
3. Задача Горожанського Клюбу в Америці і зглядом Рідного Краю на 1932 рік.
4. Внески і запити.
5. Вибір уряду на 1932 рік.

Кождий горожанин, котрий сповнив всі свої обовязки, приписані статутом, має право голосу у всіх нарадах.

ЗА УРЯД: 16

І. Мороско, предсідатель; В. Кушнір, кас.; П. Черкас, секр.

ПОЗІР! JERSEY CITY, N. J., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ТОВ. „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ", II. СОТНЯ В ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

——— улаштовується ———

СІЧОВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 23-ГО СІЧНЯ (JAN.) 1932 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

54 VAN WINKLE AVENUE, JERSEY CITY, N. J.

Початок в годині 6-тій ввечір. —— Вступ 50 центів.

О численну участь у сьогорічнім першім Січовім бали просимо шановних Громадян в Джерзи Сіті, а також сотні „Чорноморської Січи" в Ню Йорку і Нюарку.

302,16 В. Кушнір, сотник; В. Жуковський, секр.

ЗАПРОШЕННЯ

ПЕРША СОТНЯ ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ В НЮ ЙОРКУ, Н. Й. запрошує усі Чорноморські Січи і усі українські Орґанізації

——— на ———

ДУЖЕ ВАЖНУ НАРАДУ

В СПРАВІ ЗОРҐАНІЗОВАННЯ КОЗАЧОЇ ШКОЛИ ДЛЯ ЇЗДИ НА КОНЯХ ТА ІНШИХ СПОРТІВ.

Рівнож передбачається утворення курсів для випуску військових старшин. Реферувати справу буде сотник Бабенко.

Збори відбудуться дня 24-го січня, в годині 2-гій пополудни, в Українськім Народнім Домі, 217-219 Іст 6-та вулиця. Ню Йорк, Н. Й. 16

Сот.: Перчишин; заст.: Марчак.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

АЛЕНТАВН, ПА.

З концерту на інвалідів.

На концерті Листопадового Свята, котрий відбувся 15. XI. 1931, зібрано $88, котрі признячено на українських інвалідів в Рідним Краю. Жертви зложили: Українсько-Американський Горожанський Клюб $25; Братство Непорочного Зачат., від. 151 У. Н. С., і Брацтво Непорочного Зачат. „Провидіння", від. 17, по $10; по $6: Р. Бойко, М. Хомик, П. Яремчук; Д. Пекар $5; по $2: М. Заблоцький, С. Гальчик, С. Мешко; по $1: Д. Рудакевич, І. Білань, Г. Фарицяк, В. Кашиць, М. Паращак, о. П. Середа, Л. Хома, П. Лагоцький, Антоніна Колодій, В. Кишанич, М. Гайдош, І. Федорак, М. Фартух, д-р М. Сквір, А. Колодій, М. Бохно, О. Попик, М. Кожушко, Д. Турчин, І. Сопчак, М. Джорджа, С. Цибенко, В. Климань, М. Саврук, П. Лозинський, Юлія Форнаљ, П. Лаба, І. Маркович, Т. Саврук, М. Груз, В. Кіцак, В. Гришко, В. Король. Дрібними датками $14. Разом $121. Розходу було $33. Чистого доходу було $88.

Гроші вислано на інвалідів через Обєднання.

Д. Стецик.

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

Жертва на інвалідів.

Наша маленька громада при українській католицькій церкві Покрови Пр. Діви Марії в Манчестер, Н. Г., відсвяткувала день 1-го Листопада в той спосіб, що наш о. парох по проповіди заговосив, що зараз по Службі Божій відправиться панахида за тих наших українських героїв, котрі не жалували ні свого молодого віку, ні своїх сил і навіть життя своє принесли в офіру неньці Україні, в обороні своєї дорогої батьківщини.

По панахиді слідувала збірка в церкви на поміч тим, котрі коротають свої дні як обезолені каліки інваліди.

Збірка принесла разом $17.55, а жертвовадці були як слідує: по $1: А. Беднарчик, М. Добрянський, М. Ковальчук, В. Петрів, Ю. Датків, Й. Петрик, О. Буцяк, Й. Харко, П. Кухар, о. Черепаняк, М. Тижбір; по 50 ц.: П. Мигаль, Ева Петрик, Марія Бурин, І. Смарж, Параскевія Смарж; по 25 ц.: Т. Голембйовський, Марія Ковальчук, Анна Петрик, Антонія Смарж, Анастасія Худоба, Т. Смагула, І. Струса, К. Худоба, В. Качмарський. Дрібними датками $1.80. Разом $17.55. Гроші вислано через Обєднання на інвалідів.

А. Беднарчик, секр.

КОТСВІЛ, ПА.

Жертва на Рідний Край.

На Листопадовім Святі дня 29. листопада зібрано $51.58. Усіх грошей зібрано $93.08, а розходу було $41.50. З тої суми призначено на Рідну Школу $15; на Військову Організацію $15; на інвалідів $20. Жертви зложили: Тов. Любов, від. У. Р. С., $15; Молодечий Клюб $10; Тов. У. Н. Союза $5; по $1.50: М. Катеринів, В. Бейба, Я. Ковальський, Р. Тимощак, С. Прийма; по $1: о. д-р Й. Жук, о. М. Лисяк, о. П. Дмитрик, Д. Живиця, М. Маскула, І. Столяр, п. Стот, Д. Антонолос, майор В. Гордон, С. Поперечний, С. Садовий, п. Сорока, Марія Судчак, О. Криворука, Д. Шиманський, М. Пик, В. Чернецький, М. Кобилянський, А. Грецький, М. Лабяк, П. Лебідь, Г. Подолишин, п. Галенар, Г. Г. Званей, п. Бенер, п. Бергстром, Т. Свистун, п. Зидак, п. Фрімен; по 50 ц.: Г. Монька, З. Степура, Анна Гасій, П. Богатий, В. Козачишин, М. Стояляк, Гр. Прилюк, Г. Славко, Марія Задорожна, Й. Кошовський, М. Федоришин, п. Гац (Поляк), О. Пелехатий, В. Кравчук, С. Товбор, Д. Лебідь, В. Струж, Д. Свободяк. Дрібними датками $18.03. Разом $93.08. Розхід $41.50. Лишилося $51.58. Ці гроші вислано до краю через Обєднання.

о. П. Дмитрик.

ДІТРОЙТ, МІШ.

На боєвий фонд.

Від Стрілецького Гуртка ч. 7 переслано через Обєднання на визвольну боротьбу 11 долярів.

Василь Нагайло.

ЕЛМАЙРА, Н. Й.

На боєвий фонд.

З концерту, що відбувся 29 листопада м. р., переслано на боєвий фонд 10 долярів, а крім того гр. І. Мосьпан дав на „Сурму" 1 дол. за 1932 рік. Всю суму 11 долярів вислано до краю через Обєднання.

Григорій Левуш.

ГЕМТРАМК, МІШ.

На Рідний Край.

Товариство ім. Маркіяна Шашкевича, відділ 94 У. Н. С., переслало через Обєднання народний податок в сумі 50 долярів. Гроші ці призначено порівно на політичних вязнів і визвольну боротьбу.

І. Курчак, фінанс. секретар.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 24. січня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, 430 — 7-ма ул. Проситься всіх членів прийти на той мітінг, бо буде справоздання уряду і вибір уряду на 1932 рік та багато справ до полагодження. Член, не явившийся на мітінг і не вирівнавший своїх вкладок, буде суспендований. — Н. Манджак, предс.; С. Петрівський, кас., М. Камінський, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 206, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться в неділю, 24-го січня, в годині 1.30 пополудни, в гали парохіяльній на Блекстон ул. На сім мітінгу контрольори і урядники здадуть цілорічне справоздання. Місячні мітінги будуть відбуватись в трету неділю в місяци. Проситься всіх членів прибути на означений час. Минувшого місяця на мітінгу вибрано слідуючий уряд на 1932 рік: Михаїл Бардачевський, предс.; Стефан Гурбіль, заст.; Ілія Околіта, кас.; Н. Вецал, заст.; Михаїл Яцишин, фін. секр.; Петро Гук, заст.; Петро Сталений, рек. секр.; Яким Шаравара, Михаїл Чагарин і Дмитро Бойко, контрольори; Михаїл Фірман, Михаїл Кузів, Кость Корніцький і Іван Кацюба, надз. хорих; Олекса Косюк, бібліотекар; Андрій Сирота і Йосиф Квасніцький, прапорщики; Йосиф Кава, капітан; Андрій Королишин і Андрій Лаба, дверники. — Мих. Яцишин, секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. І. Франка, від. 372, повідомляє своїх членів і члениць, що місячний мітінг відбудеться в пятницю, 22-го січня, в годині 7.30 ввечір, в домі товариша оГловки. Напоминається всіх прибути на означений час. З неявившими ся членами поступиться після статута. Уряд на 1932 рік вибрано той самий, то є: В. Ярема, предс.; В. Реновець, фін. секр.; М. Дубас, кас.; Гр. Орецький, рек. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінгу вибрано уряд на 1932 рік як слідує: Мих. Дмитрів, предс.; Мих. Мачишин, заст.; Я. Клебан, кас.; І. Павлик, заст.; І. Маркович, секретар; Гр. Волянський, заст.; П. Білінський, І. Гнида і І. Якимів, контрольори; Т. Космовський, Н. Гамадик і Й. Тилька, дозорці хорих; Я. Бебкович, кошовий; В. Гадиняк, хорунжий; І. Полегонький, господар галі. Місячні мітінги будуть відбуватись як звичайно в трету неділю по першім, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній при Рузвелт Еве. Перший місячний мітінг відбудеться в неділю, 24 січня. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівняли свої належитости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Дмитрів, предс.; Я. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР.

(44)

Все ближче й ближче чулося страшне трубіння слона. Щойно тепер зрозуміла Ла, що значив крик Тарзана. Це він кликав Тантора, слона, щоб той ратував його. Ла знову звернулася з серцем до нього: „Ти відмовляєшся бути зі мною? Так тиж помреш зараз! Паліть!" — скомандувала вона жерцям. Тарзан дивився спокійно на неї. „Тантор наближається — говорив він, — я був певний, що він уратує мене, але тепер чую, що він усіх убє".

Знову Тарзан став прислухуватися до трубіння слона. „Тантор сказився!" — почав кричати Тарзан до Ла. „Чуєш, слон сказився! Я тебе не можу любити Ла! Я не знаю чому, хоч ти така прекрасна! Я не можу вертатися до Опару! А-ле я не хочу бачити тебе мертвою, розчавленою слоном! Скорше розріж мої шнури, щоб я міг тебе вратувати! Скорше розріж їх, поки ще не пізно!" просив він жреченю Ла, що стояла в нерішучости перед ним.

А в той час жерці підпалили престол і клуби диму вже знялися вгору, закриваючи мов туманом Тарзана. Вже й вогонь почав все більше підноситися, часами досягаючи аж до верху престола. А Ла стояла прекрасна й нерішуча. Вона боролася сама з собою. Та з нерішучости її вивело знову страшне трубіння слона, котрий уже підійшов так близько, що чути було тріскотіння сухого гілля під його ногами. Всі жерці затривожилися.

„Тікайте й ратуйтеся!" — виґукнула голосно Ла. Потім поспішно вона перерізала шнури на руках і ногах Тарзана. Вмить Тарзан вже був на ногах. Жреці побачили це й почали викрикувати своє незадоволення. Один з них кинувся з кием на жрекиню Ла з вигуком: „Зрадниця! За це ти мусиш умерти! Та не встиг він ще добре замахнутися, щоб ударити Ла, як сам опинився в могутніх руках Тарзана, який кинув його як дитину на інших жерців.